

Pelastakaa Lasten kannanotto: Lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa todistavan materiaalin laajempi kriminalisointi on arvioitava

9.11.2022

Pelastakaa Lapset ry tukee [Lapsiasiavaltuutetun 7.11.2022 esittämää pyyntöä](#) nostaa lapsiin kohdistuvaa vakavaa väkivaltaa todistavan materiaalin hallussapidon rangaistavuus arvioitavaksi oikeusministeriölle.

Lapsen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavan materiaalin hallussapito ja levittäminen ovat Suomessa rangaistavia rikoksia (Rikoslaki 1889/39, luku 17, 18§, 18§a, 19§1). Jos kyseessä on materiaali, jossa lapsi on muun väkivallan kuin seksuaaliväkivallan kohteena, ei materiaalin hallussapito ole kuitenkaan laitonta. Tällaista materiaalia rikoslain mukaan saa pitää hallussa ja katsoa, vaikka se sisältäisi raakaa lapsen kohdistuvaa väkivaltaa, kuten lapsen tai lasten teloitusta tai kidutusta. Ainoastaan tällaisen raakaa väkivaltaa todistavan materiaalin levittäminen on laitonta (Rikoslaki 1889/39, luku 17, 17§).

Pelastakaa Lapset ry esittää, että oikeusministeriö ottaa arvioitavaksi myös sellaisen materiaalin levittämisen ja hallussapidon kriminalisoinnin, joka sisältää vakavuudeltaan ja raakuudeltaan vähäisempää lapsen kohdistuvaa väkivaltaa, kuten lyömistä, tukistamista tai lapsen nöyryyttämistä. Tällainen materiaali voi olla esimerkiksi lapsen vanhemman tallentamaa kuritusväkivaltaa tai lapsen ikätovereiden tallentamaa väkivaltaa kiusaamistilanteessa. Materiaali saattaa levitä nopeasti, varsinkin laajalle yleisölle.

Pelastakaa Lapset huomauttaa, että vaikka lapsen kohdistuvaa väkivaltaa todistava materiaali ei olisi kuvattu tilanteessa, jossa lapsen kohdistetaan seksuaaliväkivaltaa, tätä väkivaltaista materiaalia saatetaan käyttää netissä seksuaalisiin tarkoituksiin. Väkivaltaa todistavaa materiaalia levitetään esimerkiksi laittoman, lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavan, materiaalin joukossa. Tieto siitä, että lapsen kuvia tai videoita käytetään seksuaalisiin tarkoituksiin, voi jo itsessään aiheuttaa lapselle haitallisia seurauksia.

Pelastakaa Lapset katsoo, että lapsen kohdistuvaa väkivaltaa todistavan materiaalin hallussapidon ja levittämisen säätäminen rangaistaviksi myös vakavuudeltaan vähäisempää väkivaltaa todistavan materiaalin osalta on perusteltua. Lapsen kohdistuvaa väkivaltaa todistavan materiaalin hallussapito ja levittäminen ovat omiaan vahingoittamaan lapsen kehitystä ja aiheuttavat lapselle haittaa, vaikka teot eivät sisältäisi seksuaaliväkivaltaa. Lapsella on oikeus tulla suojelluksi kaikelta väkivallalta, kaikissa toimintaympäristöissä.

Lisäksi Pelastakaa Lapset ry ehdottaa, että oikeusministeriö ottaa arvioitavaksi myös sellaisen materiaalin levittämisen ja hallussapidon kriminalisoinnin, jossa ei näy lapsen kohdistuvaa väkivaltaa, mutta joka on tallennettu lapsen kohdistuneen väkivaltatilanteen yhteydessä. Tällaista materiaalia ovat esimerkiksi lapsesta otetut kuvat, jotka on otettu juuri ennen rikosta, rikoksen aikana, tai rikoksen jälkeen, mutta joissa ei näy fyysistä väkivaltaa. Tällainen kuvamateriaali voi olla mahdollista identifioida samasta tilanteesta kuvatuksi, mikäli kyseessä on kuvasarja (esimerkiksi video pillkottuna yksittäisiksi kuviksi). Tällainen materiaali loukkaa selkeästi rikoksen kohteeksi joutuneen lapsen oikeuksia, vaikka yksittäinen kuva ei täyttäisikään laittoman kuvan määritelmää.

Pelastakaa Lapset yhtyy Lapsiasiavaltuutetun näkemyskseen, että alaikäisten ohjautumista rikosoikeusjärjestelmään tulee välttää ja, jos mahdollista, löytää korvaavia keinoja rikoksiin puuttumiseksi. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen (LOS) 3. artiklassa todetaan, että kaikissa julkisen ja yksityisen sosiaalihuollon, tuomioistuinten, hallintoviranomaisten tai lainsäädäntöelimien toimissa, jotka koskevat lapsia, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu.